

โรงเรียนเทพสถิตวิทยา

การเป็นแบบอย่างที่ดี (Best Practice)

ชื่อผลงาน : รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาด้วยกระบวนการนิเทศแบบ 4C
สำหรับพัฒนาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเทพสถิตวิทยา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

สอดคล้องกับ มาตรฐานที่ 2 การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา
ตัวชี้วัดที่ 2.5 กระบวนการนิเทศการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ

**รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาด้วยกระบวนการนิเทศแบบ 4C
สำหรับพัฒนาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเทพสถิตวิทยา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ**

1. วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ และร่วมมือกับครูผู้สอนให้สามารถพัฒนาตนเองพัฒนาวิชาชีพ และพัฒนาการเรียนการสอน ที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของ โรงเรียนเทพสถิตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

2. กระบวนการหรือขั้นตอน

รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาด้วยกระบวนการนิเทศแบบ 4C สำหรับพัฒนา ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเทพสถิตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิที่นำเสนอในครั้งนี้ เป็นขั้นตอนในการดำเนินงานและการปฏิบัติงานการนิเทศ อย่างมีระบบ มีการประเมินสภาพการทำงาน การจัดลำดับงานที่ต้องทำ การออกแบบงานโดยใช้แนวคิด การนิเทศการศึกษาของกลิคแมน (Glickman) ซึ่งเป็นการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมอื่นๆ ประกอบด้วย 5 งาน คือ การให้ความช่วยเหลือแก่ครู โดยตรง (Direct Assistance) การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม (Group Development) การเสริมสร้าง ประสิทธิภาพทางวิชาชีพ (Professional Development) การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Action Research)

หลักการ

พัฒนาและปรับปรุง
กระบวนการเรียนการสอนของ
ครู โดยมุ่งให้เกิดการจัดการ
เรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพส่งผล

ผลลัพธ์

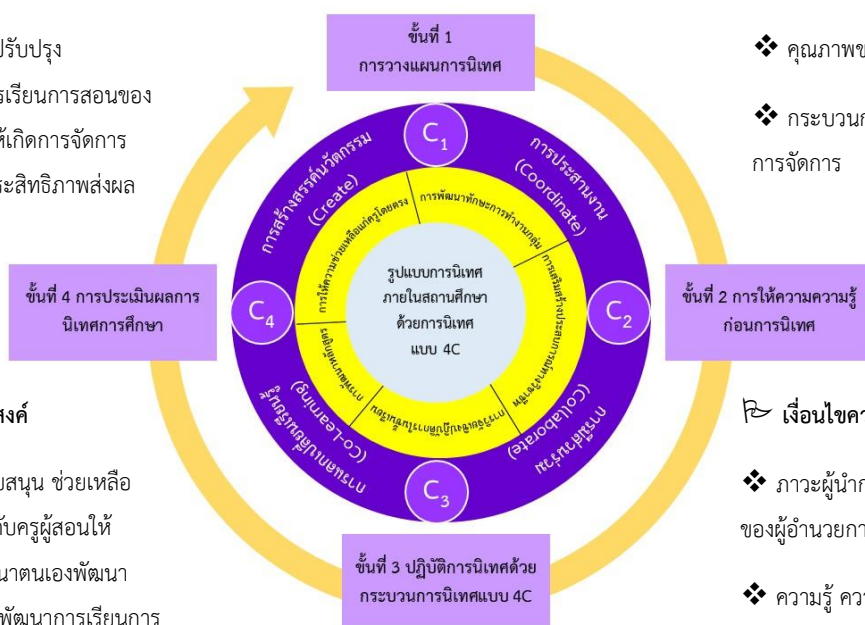
- ❖ คุณภาพของผู้เรียน
- ❖ กระบวนการบริหารและ
การจัดการ

จุดประสงค์

ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ
และร่วมมือกับครูผู้สอนให้
สามารถพัฒนาตนเองพัฒนา
วิชาชีพ และพัฒนาการเรียนการ
สอน ที่จะนำไปสู่การพัฒนา
คุณภาพการประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษา

เงื่อนไขความสำเร็จ

- ❖ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
ของผู้อำนวยการโรงเรียน
- ❖ ความรู้ ความสามารถ
รวมถึงทักษะทางวิชาชีพของครู
- ❖ กระบวนการชุมชนแห่งการ
เรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

ภาพ 1 รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาด้วยกระบวนการนิเทศแบบ 4C สำหรับการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเทพสถิตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

2.1 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในสถานศึกษา

มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในสถานศึกษามี 2 ประเภท คือ

2.1.1 ผู้นิเทศ หมายถึง ผู้บริหาร หรือครูผู้สอนในสถานศึกษา ที่มีความรู้ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนมอบหมายให้ทำหน้าที่ช่วยเหลือครูในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

2.1.2 ผู้รับการนิเทศ หมายถึง ครูผู้สอนในสถานศึกษา ที่ได้รับประโยชน์จากการนิเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งทำให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

2.2 กิจกรรมการนิเทศ

รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาด้วยกระบวนการนิเทศแบบ 4C สำหรับพัฒนาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเทพสถิตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิที่นำเสนอมีการออกแบบงานโดยใช้แนวคิดการนิเทศการศึกษาของกลิคแมน (Glickman) ซึ่งเป็นการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมอื่น ๆ ประกอบด้วย 5 งาน คือ

1) การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง เป็นการส่งเสริมสนับสนุน ให้ผู้รับการนิเทศสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้สอดคล้องเหมาะสมกับปัญหาความต้องการของผู้รับการนิเทศ ผู้เรียน โดยปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง ประกอบด้วย การให้คำปรึกษาแนะนำการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การสังเกตการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

2) การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม เป็นการปฏิบัติงานที่เน้นการสร้างหรือพัฒนากลุ่มโดยการเรียนรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ให้กับสมาชิก วิธีการทำงานโดยยึดวัตถุประสงค์ของกลุ่ม บทบาทของสมาชิก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหาและการพัฒนากระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม ประกอบด้วย การทำงานโดยยึดวัตถุประสงค์ กระบวนการทำงานภายในกลุ่ม การส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหาของกลุ่ม

3) การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ เป็นการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้รับการนิเทศมีความรู้ความเข้าใจในวิชาที่สอน หลักการและเทคนิคการสอน ความเข้าใจในผู้เรียน มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู มีบุคลิกภาพดี มีความคิดสร้างสรรค์ มีคุณธรรม จริยธรรม

4) การพัฒนาหลักสูตร เป็นลักษณะของการมีส่วนร่วมของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผลการใช้หลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ท้องถิ่น ชุมชนและสถานการณ์ในปัจจุบัน รวมถึงการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา

5) การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เป็นการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้รับการนิเทศสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการ กระบวนการวิจัยที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และสามารถใช้ในการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ปัญหา และการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมอื่น ๆ

2.3 กระบวนการดำเนินงาน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน รายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผนการนิเทศ ประกอบด้วย

1) กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการนิเทศภายใน ในการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ชัดเจน

2) ชี้แจงนโยบาย วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการนิเทศภายในโดยกำหนดมาตรฐานเป็นภาพรวมความสำเร็จของการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้อย่างชัดเจน

3) วิเคราะห์นโยบาย ปรัชญา วิสัยทัศน์ การจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของหน่วยงานต้นสังกัด และของโรงเรียนเพื่อกำหนดการดำเนินการนิเทศภายใน

4) ศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในในการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกับครูผู้สอนอย่างเป็นระบบเพื่อวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา

5) วิเคราะห์ข้อมูลการวัดและประเมินผลของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกับครูผู้รับการนิเทศและนำผลมาใช้วางแผนการนิเทศภายใน

6) ดำเนินการสร้างความตระหนักและให้ครูผู้รับการนิเทศเห็นความสำคัญของการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเทพสถิตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

7) ประมวลผลทางเลือกและวิธีการในการแก้ปัญหาการจัดการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมผู้รับการนิเทศเพื่อกำหนดทิศทางในการนิเทศภายใน

8) ผู้บริหาร หรือผู้นิเทศร่วมกับผู้รับการนิเทศร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนให้ชัดเจนสอดคล้องกับปรัชญาและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ได้แก่ เตรียมการก่อนการนิเทศภายในโรงเรียน การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน การควบคุมการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน การสร้างขวัญและกำลังใจ และการจัดทำระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศด้านการศึกษาเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการนิเทศภายใน

9) ดำเนินการจัดการองค์การนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ การกำหนดโครงสร้างการนิเทศภายในโรงเรียน การกำหนดและแต่งตั้งบุคคลที่รับผิดชอบ การกำหนดการนิเทศภายในไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีโดยมีวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และงบประมาณ

10) จัดทำโครงการนิเทศภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ในแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการอย่างชัดเจน

11) จัดทำแผนนิเทศการนิเทศภายในในการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยระบุรายละเอียด ขั้นตอนและกิจกรรมที่ชัดเจน มีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสภาวะการ

12) กำหนดปฏิทินการดำเนินงานที่ชัดเจน

ขั้นที่ 2 การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ เป็นการดำเนินการเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในมีความเข้าใจถึงสิ่งที่จะต้องดำเนินการว่าต้องอาศัยความรู้ ความสามารถอย่างไร มีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร และจะดำเนินการอย่างไรให้ผลงานออกมาอย่างมีคุณภาพ พร้อมทั้งมีการเสริมแรงของผู้บริหาร เพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจและบังเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย

1) จัดประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน หรือส่งครูเข้าร่วมนอกเหนือจากที่หน่วยงานต้นสังกัดดำเนินการ

2) จัดมุมเรียนรู้ ห้องวิชาการ สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา

3) แจกข้อมูล ข่าวสาร คำสั่ง เอกสาร ระเบียบ วิธีการและแนวทางปฏิบัติและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ครูและบุคลากรทราบอย่างทั่วถึงและเป็นปัจจุบัน

4) เชิญผู้มีความรู้ความสามารถ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ชำนาญการ มาให้คำแนะนำและให้ความรู้กับครูและบุคลากรในการพัฒนาการตนเองและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนก่อนที่จะดำเนินการนิเทศโดยผู้นิเทศ

- 5) แนะนำการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning)
- 6) แนะนำสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และวิธีการใช้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน
- 7) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย
- 8) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น
- 9) จัดกิจกรรมให้ความรู้ในการนำเทคนิค วิธีการ และนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน
- 10) จัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการความรู้ (Knowledge Management: KM) ในเรื่องการพัฒนาการเรียนการสอนการดำเนินการปฏิบัติงานนิเทศภายใน

ขั้นที่ 3 ปฏิบัติการนิเทศด้วยกระบวนการนิเทศแบบ 4Cเป็นขั้นตอนการดำเนินงานการนิเทศอย่างมีระบบ มีการประเมินสภาพการทำงาน การจัดลำดับงานที่ทำ การออกแบบงานโดยใช้แนวคิดการนิเทศการศึกษาของ Glickman ซึ่งเป็นการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน และกิจกรรมเสริมอื่น ๆ ประกอบด้วย 5 งาน คือ การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ การพัฒนาหลักสูตร และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนโดยยึดหลักการนิเทศแบบ 4C โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. กระบวนการนิเทศแบบ 4C

การนิเทศเป็นการดูแล ควบคุม กำกับและติดตาม เพื่อช่วยเหลือให้ผู้รับการนิเทศสามารถปฏิบัติงานพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพเป็นไปตามแผนงานและกำหนดการที่วางไว้ ผู้วิจัยใช้กระบวนการนิเทศแบบ 4C ได้แก่ การประสานงาน (Coordinate: C₁) การมีส่วนร่วม (Collaborate: C₂) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Co-Learning: C₃) และการสร้างสรรค์นวัตกรรม (Create: C₄) ทั้งทางตรงและทางอ้อมในทุกงานนิเทศภายในสถานศึกษาของ Glickman โดยอาศัยการใช้ช่องทางสื่อโซเชียลมีเดียต่าง ๆ เช่น Line, Facebook, Google meet ในการสนับสนุนวิธีการและกิจกรรมการนิเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้รับการนิเทศสามารถดำเนินการพัฒนาผู้เรียนได้ตามกรอบกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 และประกาศมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ พ.ศ. 2561 ซึ่งทำให้เกิดความมั่นใจแก่ผู้มีส่วน

เกี่ยวข้องทุกฝ่ายว่าการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทพสถิตวิทยามีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และคงรักษาไว้ซึ่งมาตรฐาน ดังนี้

1.1 การประสานงาน (Coordinate: C₁) โดยการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างผู้นิเทศและผู้บริหารนิเทศในลักษณะของเพื่อนที่ดี สร้างความไว้วางใจและยอมรับนับถือกัน ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาตนเองและงาน โดยทุกคนต่างมีเมตตาธรรมต่อกัน มีการสร้างเครือข่ายการปฏิบัติงานผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกันและสร้างแรงจูงใจให้เกิดความอยากที่จะเรียนรู้และพัฒนา มีการตรวจสอบทบทวนเชิงบวก ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการชี้แจงวัตถุประสงค์ เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจและแนวปฏิบัติที่ตรงกัน

1.2 การมีส่วนร่วม (Collaborate: C₂) โดยร่วมกันศึกษา ค้นคว้า เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา โดยให้ความสำคัญกับความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้บริหารนิเทศ ยึดหลักว่าไม่มีใครรู้มากกว่าใคร ต้องร่วมมือกันศึกษาข้อมูล ความรู้เพื่อกำหนดแผนและลงมือปฏิบัติงานร่วมกัน ทำให้พัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Co-Learning: C₃) โดยผู้นิเทศเป็นผู้ให้คำปรึกษาดูแลและอำนวยความสะดวกให้ผู้บริหารนิเทศมีการแลกเปลี่ยนความรู้ในด้านการจัดการเรียนการสอนจนเกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ที่เหมาะสมและเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย

1.4 การสร้างสรรค์นวัตกรรม (Create: C₄) โดยส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารนิเทศต่อยอดผลการปฏิบัติงาน ใช้วิธีการพัฒนานักเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนานักเรียนรายบุคคลให้สอดคล้องกับความแตกต่างรายบุคคล พัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ การนำความรู้มาพัฒนาให้เกิดผลงาน แนวทาง หรือนวัตกรรมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพและบริบทของสถานศึกษา

2. การปฏิบัติการนิเทศ เป็นการปฏิบัติงานการนิเทศที่ใช้แนวคิดการนิเทศการศึกษาของกลิคแมน (Glickman) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 5 งาน คือ การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ การพัฒนาหลักสูตร และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยใช้กระบวนการนิเทศแบบ 4C ในทุกงานการ

นิเทศ ได้แก่ การประสานงาน (Coordinate: C₁) การมีส่วนร่วม (Collaborate: C₂) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Co-Learning: C₃) และการสร้างสรรค์นวัตกรรม (Create: C₄) ทั้งทางตรงและทางอ้อม แต่ผลงานการนิเทศประกอบด้วย ความหมาย หลักการสำคัญ จุดประสงค์ แนวดำเนินการ รายละเอียดดังนี้

2.1 การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง (Direct Assistance)

2.1.1 ความหมาย

การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง (Direct Assistance) หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้รับการนิเทศสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้สอดคล้องเหมาะสมกับปัญหาความต้องการของผู้รับการนิเทศ ผู้เรียน โดยปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง

2.1.2 หลักการสำคัญ

การช่วยเหลือครูผู้สอนโดยตรงเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน คือ การวางแผนร่วมกับครูก่อนให้ความช่วยเหลือ ขณะที่ช่วยเหลือผู้นิเทศมีส่วนร่วมในการปฏิบัติระหว่างช่วยเหลือ สรุปผลและวางแผนที่จะประชุมตรวจสอบการช่วยเหลือครู วิเคราะห์ผลการช่วยเหลือร่วมกับครู และสรุปผลการวิเคราะห์กระบวนการช่วยเหลือครูทุกขั้นตอน ดังนี้

- 1) การนิเทศแบบคลินิก ประกอบด้วย การประชุมก่อนการสังเกตการสอน การสังเกตการสอน การประชุมวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน และการวิพากษ์กระบวนการสังเกตการสอน
- 2) การสาธิตการสอน ประกอบด้วย การเตรียมการสาธิต และการวิเคราะห์ผลการสาธิตเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 3) การช่วยเหลือด้านการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย การวางแผนร่วมกับครู และดำเนินการช่วยเหลือตามขั้นตอนที่กำหนด
- 4) การช่วยเหลือด้านวิธีการและเครื่องมือ ประกอบด้วย การวางแผนวิเคราะห์ความต้องการของครู จากนั้นก็ให้ความช่วยเหลือตามความจำเป็น
- 5) การช่วยเหลือด้านการวัดและประเมินผล ประกอบด้วย การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ การประเมิน การสรุปผลและการตัดสินผลการประเมิน
- 6) การให้คำปรึกษา ประกอบด้วย การให้คำแนะนำทางตรงหรือแนะนำทางอ้อม ติดตามผลการแก้ปัญหาของครูและช่วยเหลือการแก้ปัญหาของครู

2.1.3 จุดประสงค์

เพื่อให้ความช่วยเหลือครูผู้สอนโดยตรงเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมเสริมอื่น ๆ

2.1.4 แนวดำเนินการ

การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรงเป็นการช่วยเหลือครูที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย

1) การวางแผนร่วมกับครูก่อนให้ความช่วยเหลือ ดำเนินการดังนี้

1.1) ผู้นิเทศประสานกลุ่มเป้าหมายเพื่อแจ้งกรอบการดำเนินการนิเทศการศึกษา

1.2) ประชุมชี้แจงให้ผู้รับการนิเทศเข้าใจวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และวิธีการนิเทศการศึกษา

1.3) ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศของบุคลากรในสถานศึกษา

1.4) ทำความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องที่จะนิเทศระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ

1.5) กำหนดปฏิทินการนิเทศ และวิธีการนิเทศร่วมกัน

2) การมีส่วนร่วมกับครูในการปฏิบัติการช่วยเหลือ ผู้นิเทศมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ดำเนินการดังนี้

2.1) ปฏิบัติการนิเทศตามแผนการนิเทศที่กำหนด

2.2) นิเทศโดยใช้กระบวนการกลุ่ม เพื่อให้สามารถช่วยเหลือผู้รับการนิเทศได้

2.3) ขณะนิเทศให้การช่วยเหลือโดยแนะนำชี้แจง ดูแลอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

3) สรุปผลที่เกิดจากการดำเนินงานร่วมกันผู้นิเทศสรุปผล และวางแผนที่จะประชุมตรวจสอบการช่วยเหลือ ดำเนินการดังนี้

3.1) ประชุม สัมมนาเพื่อร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย เพื่อให้ผู้รับการนิเทศทราบสภาพที่แท้จริง และร่วมกันเลือกวิธีการที่ดีที่สุด

3.2) จัดทำเป็นแบบสรุปหรือคู่มือการปฏิบัติงาน

3.3) จัดทำเป็นแผนงาน หรือโครงการรองรับการปรับปรุงและพัฒนา

4) การประชุมวิเคราะห์ผลการช่วยเหลือร่วมกับครู ดำเนินการดังนี้

4.1) นำประเด็นที่เป็นจุดเด่น จุดด้อยมาวิเคราะห์หาแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงร่วมกัน

4.2) ผู้นิเทศให้ความรู้ ความช่วยเหลือและเป็นที่ปรึกษาได้ในทุกขั้นตอน

4.3) ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันหาแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (Professional Learning Community: PLC)

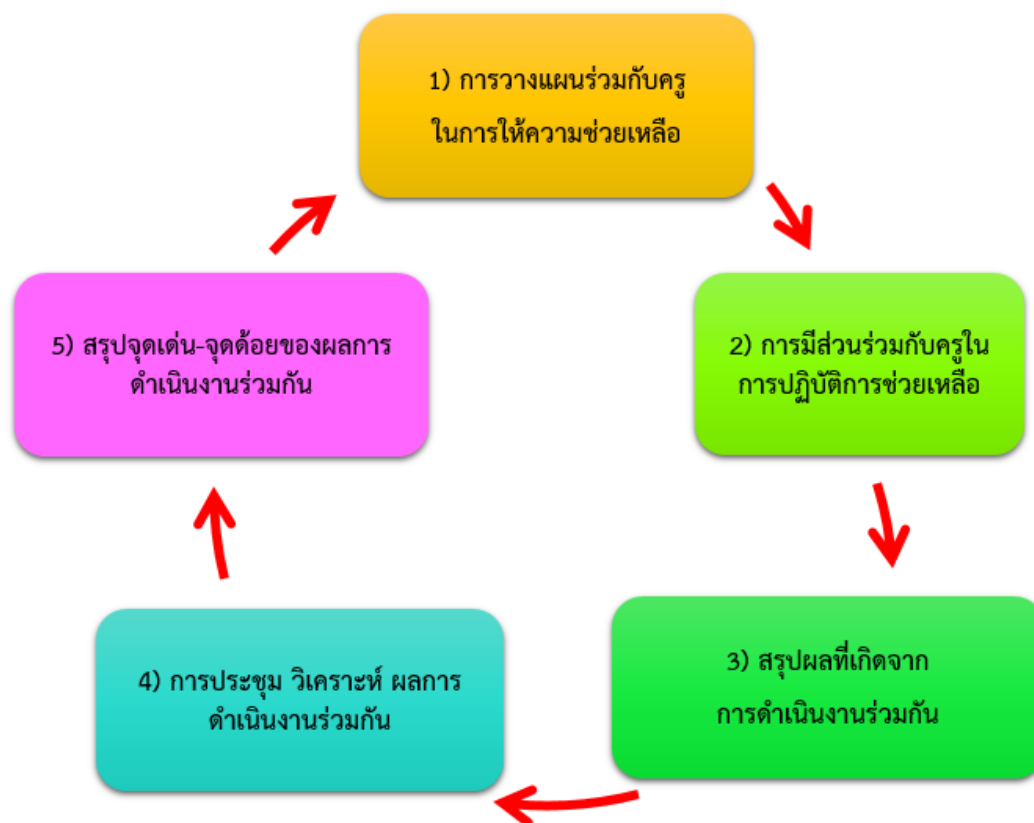
5) การสรุปและวิเคราะห์กระบวนการช่วยเหลือครูทุกขั้นตอน เพื่อวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของกระบวนการช่วยเหลือครู ดำเนินการดังนี้

5.1) แจกสรุปผลการวิเคราะห์กระบวนการช่วยเหลือครูให้รับทราบทั้งที่เป็นจุดเด่นและจุดด้อย

5.2) จัดลำดับความต้องการและความจำเป็นที่จะต้องพัฒนา ปรับปรุง

5.3) ร่วมกันอภิปรายและสรุปผลการดำเนินการ โดยเปรียบเทียบกับเป้าหมาย หรือเกณฑ์ที่กำหนด

โดยสรุปการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญของการดำเนินงานคือ 1) การวางแผนร่วมกับครูในการให้ความช่วยเหลือ 2) เข้าไปมีส่วนร่วมร่วมกับครูเพื่อช่วยเหลือ 3) สรุปผลการช่วยเหลือและวางแผนที่จะประชุมตรวจสอบความช่วยเหลือร่วมกับครู 4) การประชุมวิเคราะห์ผลการช่วยเหลือร่วมกับครู 5) ประชุมสรุปและวิเคราะห์กระบวนการช่วยเหลือครูทุกขั้นตอนเพื่อวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของกระบวนการ

ภาพ 2 กระบวนการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง

2.2 การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม (Group Development)

2.2.1 ความหมาย

การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม (Group Development) หมายถึง การปฏิบัติงานที่เน้นการสร้างหรือพัฒนากลุ่ม โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ให้กับสมาชิก พัฒนาวิธีการทำงานโดยยึดวัตถุประสงค์ของกลุ่ม บทบาทของสมาชิก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหาและการพัฒนากระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม

2.2.2 หลักการสำคัญ

การทำงานกลุ่มหรือทำงานเป็นทีมเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา การที่จะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ การที่จะสร้างหรือพัฒนากลุ่ม โดยการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะให้กับสมาชิก ตั้งวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของกลุ่ม ทั้งในลักษณะของบุคคลและของกลุ่ม ทุกคนในกลุ่มต้องมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาของกลุ่ม ประกอบด้วย

- 1) การจัดการให้ครุมีเป้าหมายและมองเห็นปัญหาร่วมกัน เพื่อการมุ่งสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน
- 2) การจัดการเพื่อให้มีการวางแผนในการดำเนินงานแก้ปัญหาร่วมกัน เนื่องจาก การมีส่วนร่วมในการวางแผนจะก่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผน การระดมสมอง โดยการใช้คำถาม และการให้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบแนวทางต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อประกอบการพิจารณาและเป็นการกระตุ้นให้ครุเกิดความคิดในการที่จะปฏิบัติงานต่อไป
- 3) การบริหารจัดการเพื่อให้ทีมทำงานอย่างมีความสุข การทำงานเป็นทีมจะประสบความสำเร็จได้เมื่อทุกฝ่ายมีความเต็มใจ และพอใจที่จะปฏิบัติงานร่วมกัน ควรมีการแบ่งงานให้ชัดเจน เหมาะสมกับวัย ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ของแต่ละคน ในขณะเดียวกันก็ให้มีการประสานสัมพันธ์ระหว่างงานต่าง ๆ ทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ในการจำงานควรให้เกียรติซึ่งกันและกันในการร่วมคิดร่วมทำ โดยเฉพาะผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกไม่ควรใช้ความคิดเห็นของตนเองเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ ซึ่งเป็นการสกัดกั้นความคิดเห็นของคนอื่น จะทำให้ผู้ที่ทำงานเป็นทีมหมดขวัญและกำลังใจ

2.2.3 จุดประสงค์

เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มให้มีความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ในการทำงานโดยยึดวัตถุประสงค์ของกลุ่ม บทบาทของสมาชิก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหา

2.2.4 แนวดำเนินการ

ในการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มหรือการพัฒนาทีมงาน ผู้บริหารต้องเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในองค์กร ได้แสดงความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่และอย่างต่อเนื่องเพื่อร่วมกันสร้างผลลัพธ์ที่องค์กรต้องการ โดยสนับสนุนให้สมาชิกทุกคนในองค์กรได้คิดใหม่ได้ทำงานร่วมกัน และเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน กระบวนการที่สำคัญคือ ครูทุกคนในโรงเรียนได้รับการพัฒนาให้มีนิสัยใฝ่รู้เรียนรู้ภาระงานต่าง ๆ ด้วยตนเอง รวมทั้งเรียนรู้ความเปลี่ยนแปลงของสังคม สภาพแวดล้อม พัฒนาศักยภาพตนเองให้สามารถปฏิบัติงานตามเป้าหมายของโรงเรียนและเป้าหมายชีวิตของตน ครูทุกคนต้องได้รับการพัฒนาให้มีวิธีการคิดอย่างไตร่ตรอง (Critical Thinking) การพัฒนาวิธีคิดทำให้ครูสามารถสร้างวิสัยทัศน์ของการทำงานได้เหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อการทำงาน ครูในโรงเรียนร่วมแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ซึ่งกันและกันร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน รวมทั้งร่วมหลักการและหลักร่วมใช้ในการปฏิบัติ เพื่อให้สามารถบรรลุวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ที่สำคัญคือครูทุกคนต้องได้รับการสนับสนุนให้ถ้อยแถลงและแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ทั้งในด้านวิชาการและประสบการณ์ระหว่างเพื่อนครูด้วยกัน ประกอบด้วย

1) การพัฒนาครูให้มีศักยภาพในการแสวงหาความรู้และประสบการณ์ทางวิชาการดำเนินการดังนี้

- 1.1) จัดอบรม ประชุม สัมมนา
- 1.2) ศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในด้านการจัดกิจกรรมการเรียน
- 1.3) จัดหาคู่มือ สื่อ เอกสารต่าง ๆ ให้ครูรวมกลุ่มกันศึกษาและนำมาแลกเปลี่ยน

เรียนรู้ซึ่งกันและกัน

2) การสร้างวินัย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในทีมงาน ดำเนินการดังนี้

2.1) สร้างแผนการดำเนินงาน สนับสนุนการสร้างวินัย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในทีมงานอย่างสม่ำเสมอ

2.2) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในทีมงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน และเกิดความสามัคคีในทีมงาน

- 2.3) ยึดหลักความเป็นประชาธิปไตย ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ยอมรับความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล
- 2.4) ส่งเสริม สนับสนุนในสิ่งที่เป็นความรู้ใหม่ (โดยผู้นิเทศกระตุ้นและให้กำลังใจ)
- 3) การกำหนดปัญหาและเป้าหมายของการแก้ปัญหาาร่วมกันของทีมงานดำเนินการ ดังนี้
- 3.1) ประชุมเพื่อเสนอปัญหา วิเคราะห์ปัญหาและกำหนดเป้าหมายร่วมกันในการแก้ปัญหา
- 3.2) ร่วมกันเสนอแนะและเลือกปัญหาที่มีความสำคัญ จำเป็นต้องต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วนมากำหนดเป้าหมาย และวิธีการร่วมกันในการแก้ปัญหา
- 4) การร่วมกันวางแผนและดำเนินงานตามแผนแก้ปัญหาของทีมงาน ดำเนินการดังนี้
- 4.1) ร่วมกันปรึกษาหารือในการวางแผนเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาของ
- 4.2) ให้การสนับสนุนในด้านงบประมาณ บุคลากร
- 4.3) นิเทศ ติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง
- 5) การสร้างแรงจูงใจ การเสริมแรงและการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานดำเนินการดังนี้
- 5.1) สร้างแรงจูงใจ มีการเสริมแรง สร้างขวัญและกำลังใจให้เกิดขึ้นในทีมงานเพื่อให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์
- 5.2) ดำเนินการนิเทศแบบกัลยาณมิตร
- 5.3) ส่งเสริม สนับสนุนความก้าวหน้าให้ครูทุกคน ด้วยความยุติธรรม
- โดยสรุปการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มในงานวิชาการของคณะครูในโรงเรียนเทพสถิตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ มีกระบวนการที่สำคัญประกอบด้วย 1) การพัฒนาครูมีศักยภาพในการแสวงหาความรู้และประสบการณ์ 2) การสร้างวินัย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในทีมงาน 3) การกำหนดปัญหาและเป้าหมายการแก้ปัญหาร่วมกัน 4) การวางแผนและดำเนินการแก้ปัญหาของทีมงาน 5) การสร้างแรงจูงใจ การเสริมแรง และสร้างขวัญกำลังใจ

ภาพ 3 กระบวนการในการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม

2.3 การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ (Professional Development)

2.3.1 ความหมาย

การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ (Professional Development) หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้รับการนิเทศมีความรู้ ความเข้าใจในวิชาชีพที่สอน หลักการและเทคนิคการสอน ความเข้าใจในผู้เรียน มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู มีบุคลิกภาพดี มีความคิดสร้างสรรค์ มีคุณธรรม จริยธรรม

2.3.2 หลักการสำคัญ

การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ (Professional Development) นั้น ครูต้องมีคุณสมบัติทางวิชาชีพครู คุณสมบัติส่วนตัวของความเป็นครูและมีความรู้ ความเข้าใจในงานครู ประกอบด้วย ความรู้ในสาขาวิชาที่สอน ความเข้าใจในตัวนักเรียน ความรู้ความเข้าใจในเทคนิควิธีสอน และรูปแบบการสอนต่าง ๆ มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู มีบุคลิกภาพดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีคุณธรรม จริยธรรม เนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีสาระสำคัญที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และมีวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญ กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

การจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีหลักการมาจากปรัชญาและทฤษฎีของจอห์น ดิวอี้ ที่แสดงให้เห็นว่าการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้สอนจะต้องวิเคราะห์ประสบการณ์ของผู้เรียน และกระตุ้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ควบคุมตนเองได้ ความรับผิดชอบต่อตนเอง การเรียนรู้เกิดจากผู้เรียนมีประสบการณ์ตรง ทักษะต่าง ๆ ไม่ได้เกิดจากการท่องจำแต่เกิดจากกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติตามความสามารถและความสนใจ โดยอาศัยความช่วยเหลือจากครู เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งครูสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและจุดประสงค์การเรียนรู้ ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ทางอ้อม จากแนวคิดพื้นฐานที่ว่า ยิ่งผู้เรียนมีวุฒิภาวะสูงขึ้น ยิ่งต้องมีความรับผิดชอบที่จะค้นหา ค้นพบข้อความรู้ และสรุปข้อความรู้ จากประสบการณ์การ

เรียนรู้ของตนเอง เทคนิควิธีการเรียนรู้ี้ ได้แก่ การเรียนรู้แบบสืบค้น แบบค้นพบแบบแก้ปัญหา แบบสร้างผังความคิด แบบใช้กรณีศึกษา แบบตั้งคำถาม และแบบการใช้การตัดสินใจ

2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน มีวิธีการที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนา Growth mindset ให้เกิดกับตัวผู้เรียน การกระตุ้นผู้เรียนให้มี Passion หรือความใฝ่ฝันในการเรียนรู้ และโค้ชของผู้สอนที่คอยชี้แนะให้ผู้เรียนใช้ความสามารถของตนเองในการเรียนรู้

3. เทคนิคการจัดการเรียนรู้เป็นรายบุคคล เป็นแนวทางหนึ่งของการเรียนรู้ที่ผู้เรียนแต่ละคนปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเอง และฝึกทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตเริ่มต้นจากครูหรือผู้เรียนเป็นผู้กำหนด โดยผู้เรียนต้องศึกษา วิเคราะห์ สรุปอ้างอิง และสรุปข้อความรู้บนพื้นฐานของการวิเคราะห์และประเมินผลกระบวนการ ได้แก่ การเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง การทำรายงาน การมอบหมายงานเป็นรายบุคคล การทำโครงการ การทำนิเทศสาร คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ชุดการสอน

4. เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบเน้นปฏิสัมพันธ์ เป็นการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อความรู้ ประสบการณ์ความคิดเห็นของครูและเพื่อนๆ ผู้เรียนจะได้ฝึกการจัดระบบความคิด การโต้แย้งอย่างมีเหตุผลและการพัฒนาทักษะทางสังคม ได้แก่ การโต้เถียง การระดมพลังสมอง การอภิปราย การเรียนแบบร่วมมือ บทบาทสมมติ กลุ่มแก้ปัญหาการประชุมแบบต่าง ๆ

5. เทคนิคการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการรับรู้จากประสบการณ์และการสะท้อนความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งต่างๆ ผู้เรียนจะได้ตรวจสอบการเรียนรู้ของตน ได้รับประสบการณ์ด้านอารมณ์ปรับความรู้สึก เจตคติ และค่านิยมของตน ได้แก่ กรณีตัวอย่าง เกม สถานการณ์จำลอง บทละคร บทบาทสมมติ

6. เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และความสำเร็จของกลุ่ม โดยสมาชิกแต่ละกลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน นำผลการเรียนรู้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มใหญ่เป็นทรัพยากรการเรียนรู้ร่วมกัน ได้แก่ การร่วมคิด ปริศนาความคิด กลุ่มร่วมมือ กลุ่มสืบค้น

7. เทคนิคการเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่นำเอาสาขาวิชาต่างๆ ที่สัมพันธ์กันมาผสมผสานกัน เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ สร้างความรู้ของผู้เรียนมากกว่าการให้เนื้อหาโดยครู ได้แก่ การเรียนรู้แบบเล่าเรื่อง (Story line) การเรียนรู้แบบแก้ปัญหา

2.3.3 จุดประสงค์

เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ ให้มีความรู้ ความเข้าใจในงานครู สาขาวิชาที่สอน ความเข้าใจในตัวนักเรียน เทคนิคการ วิธีสอน รูปแบบการสอน มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู มีบุคลิกภาพดี มีความคิดสร้างสรรค์ มีคุณธรรม จริยธรรม

2.3.4 แนวดำเนินการ

การสร้างเสริมประสบการณ์ทางวิชาชีพนั้น ครูต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ธรรมชาติของวิชาที่สอน ความเข้าใจในผู้เรียน ความเข้าใจในหลักการสอนและทักษะต่าง ๆ เข้าใจและมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู มีบุคลิกภาพดี มีความคิดสร้างสรรค์ มีคุณธรรม จริยธรรม ประกอบด้วย

1) การสำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน ดำเนินการดังนี้

1.1) จัดทำแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการในการจัดการเรียนการสอน ของครูในด้านต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาให้ตรงกับความต้องการที่แท้จริง

1.2) ร่วมกันวิเคราะห์ และจัดลำดับความสำคัญของความต้องการ

1.3) วางแผนร่วมกันในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2) การพัฒนาความสามารถในการสอนโดยใช้เทคนิควิธีการสอนแบบต่าง ๆ ดำเนินการดังนี้

2.1) การจัดการเรียนรู้ทางอ้อม

2.1.1) ให้คำแนะนำหรือให้ความรู้แก่ครูในเรื่องการจัดการเรียนรู้ทางอ้อม

2.1.2) ร่วมกันวางแผนในการจัดการเรียนรู้แบบทางอ้อม โดยออกแบบ

การสอนขณะเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

2.1.3) ส่งเสริมสนับสนุน เอกสารความรู้ สื่ออุปกรณ์ต่างๆ งบประมาณ

2.2) เทคนิคการจัดการเรียนรู้เป็นรายบุคคล

2.2.1) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ

2.2.2) ศึกษาเอกสาร งานวิจัย และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกิจกรรม

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (Professional Learning Community: PLC)

2.2.3) ศึกษาตัวอย่างการจัดการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จ

2.3) การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน

- 2.3.1) จัดหาอุปกรณ์ สื่อ เทคโนโลยีที่ทันสมัย
- 2.3.2) ส่งเสริมและการวางแผนการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน (Technology-based Learning)
- 2.3.3) นิเทศ ติดตามผลอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
- 2.4) เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบเน้นปฏิสัมพันธ์
 - 2.4.1) ให้คำแนะนำ ให้ความรู้แก่ครู
 - 2.4.2) ให้ครูร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบปฏิสัมพันธ์ในแผนการจัดการเรียนรู้
 - 2.4.3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
- 2.5) เทคนิคการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์
 - 2.5.1) รวบรวมแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - 2.5.2) ให้มีการศึกษานอกสถานที่จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ
 - 2.5.3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง
- 2.6) เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 - 2.6.1) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 - 2.6.2) ให้ผู้เรียนร่วมกันจัดกิจกรรมกลุ่มและนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้
 - 2.6.3) จัดให้มีชุมนุม หรือชมรมต่าง ๆ ตามความต้องการของผู้เรียน
- 2.7) เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
 - 2.7.1) ประชุมชี้แจง การวางแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นการเชื่อมโยงเนื้อหาในกลุ่มสาระต่าง ๆ เข้าด้วยกัน
 - 2.7.2) วางแผนการเรียนรู้และประเมินผลร่วมกัน
 - 2.7.3) นิเทศติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง
- 3) การจัดกิจกรรมสัมมนาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดำเนินการดังนี้

3.1) จัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในสถานศึกษา ทำความเข้าใจให้ตรงกันในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละแบบผ่านกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (Professional Learning Community: PLC)

3.2) จัดนิทรรศการแสดงผลงานกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละแบบ พร้อมทั้งแสดงผลงานที่ได้รับ

4) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมมาตรฐานวิชาชีพครู ดำเนินการดังนี้

4.1) จัดประชุม สัมมนาเพื่อสร้างความตระหนัก

4.2) จัดหาเอกสารแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจสามารถปฏิบัติตนให้มีคุณธรรม จริยธรรมตามมาตรฐานวิชาชีพครู ประกอบด้วย

4.2.1) การเป็นบุคคลที่น่าประทับใจ ภูมิใจ และเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่ศรัทธายอมรับของนักเรียน เพื่อนครู ชุมชน และสังคม

4.2.2) มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีผลงานเป็นที่ปรากฏ

4.2.3) สามารถครองตน ครองคน ครองงาน ได้อย่างเหมาะสม อุทิศเวลา ให้แก่ราชการด้านการสอน และร่วมกิจกรรมอื่น ๆ อันส่งผลและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียน

4.3) แต่งตั้งคณะทำงานในการสร้างแบบประเมินร่วมกัน ประเมินผลการปฏิบัติงานและรายงานผล สำหรับการใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนา ปรับปรุงต่อไป

การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพให้ประสบความสำเร็จนั้น เป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการ 1) สำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2) พัฒนาความสามารถในการสอนให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) การจัดกิจกรรมสัมมนาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ 4) พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมมาตรฐานวิชาชีพครู

ภาพ 4 กระบวนการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ

2.4 การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development)

2.4.1 ความหมาย

การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) เป็นการมีส่วนร่วมของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผลการใช้หลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ท้องถิ่น ชุมชนและสถานการณ์ในปัจจุบัน รวมถึงการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา

2.4.2 หลักการสำคัญ

กระบวนการในการบริหารจัดการหลักสูตรการของสถานศึกษาประกอบด้วย หลักการสำคัญในการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน รวม 7 ภารกิจ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

ภารกิจที่ 1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

1.1 สร้างความตระหนักให้แก่บุคลากร ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียน เพื่อให้เห็นความสำคัญ ความจำเป็นที่ต้องร่วมมือกันบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา

1.2 พัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

1.3 ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ งานวิชาการ คณะอนุกรรมการระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และคณะกรรมการอื่น ๆ ตามความจำเป็น

1.4 จัดทำข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาให้เป็นระบบ

1.5 จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายของสถานศึกษาเป็นลายลักษณ์อักษรให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสนองนโยบาย กฎ ระเบียบต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในช่วงระยะเวลาที่กำหนด โดยกำหนดเป็นแผนพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

1.6 เผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน องค์กรในชุมชน ทุกฝ่ายได้รับทราบด้วยวิธีการที่หลากหลาย และขอความร่วมมือในการบริหารจัดการ หลักสูตรของสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการจัดทำและใช้หลักสูตรสถานศึกษา

ภารกิจที่ 2 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

2.1 ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

2.2 กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2.3 กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2.4 กำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาแต่ละระดับชั้น และสัดส่วนเวลาเรียน

2.5 กำหนดตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค

2.6 จัดทำคำอธิบายรายวิชา

2.7 จัดทำหน่วยการเรียนรู้

2.8 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

2.9 กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.10 กำหนดสื่อการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้

2.11 กำหนดการวัดผลและประเมินผล

ภารกิจที่ 3 วางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตร

3.1 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้

3.2 จัดหา เลือก ใช้ ทำ และพัฒนาสื่อ

3.3 จัดกระบวนการเรียนรู้

3.4 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ภารกิจที่ 4 การดำเนินการบริหารหลักสูตร

4.1 การกำหนดนโยบายและจุดเน้นในการจัดทำหลักสูตร

4.2 บริหารจัดการงบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และบุคลากรให้

สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 การกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน

ภารกิจที่ 5 การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล

5.1 การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารหลักสูตรและงาน
วิชาการภายในสถานศึกษา

5.2 การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารหลักสูตรและงาน
วิชาการ จากภายนอกสถานศึกษา

ภารกิจที่ 6 การสรุปผลการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา
สถานศึกษาสรุปผลการดำเนินงานและเขียนรายงาน

ภารกิจที่ 7 การปรับปรุง พัฒนาระบบการบริหารจัดการหลักสูตร

7.1 สถานศึกษานำผลการดำเนินการ รวมทั้งปัญหาข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาใช้
เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาระบบการบริหารจัดการหลักสูตร

7.2 สถานศึกษาดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาระบบการบริหารจัดการ
หลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.4.3 จุดประสงค์

เพื่อพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ท้องถิ่น
ชุมชน และสถานการณ์ในปัจจุบัน

2.4.4 แนวดำเนินการ

การพัฒนาหลักสูตรให้ประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับ การมี
ส่วนร่วมในการพัฒนา และการปรับปรุงองค์ประกอบบางอย่างในชั้นเรียนได้อย่างมีอิสระ ผู้นิเทศสามารถ
พิจารณาได้จาก 3 องค์ประกอบใหญ่ ๆ คือ 1) รูปแบบ (Format) ของหลักสูตร วัตถุประสงค์เชิง
พฤติกรรม (Behavioral Objective) การเชื่อมโยงความคิดรวบยอด (Webbing) การเน้นผลที่เกิดขึ้น
เท่านั้น (Results Only) 2) แหล่งการพัฒนาที่เกี่ยวข้องระหว่างครูกับบุคคลอื่น ๆ ในระดับหน่วยงานต้น
สังกัด ผู้เชี่ยวชาญระดับจังหวัดและรัฐบาล รวมทั้งสำนักพิมพ์ที่พิมพ์หนังสือแบบเรียนออกมา 3) ระดับ
การมีส่วนร่วมของครูกับหลักสูตรในแต่ละประเภท มีแนวดำเนินการดังนี้

1) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

1.1) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ในด้านความตระหนักของการ
จัดทำหลักสูตร ดำเนินการดังนี้

1.1.1) การเตรียมเอกสารหลักสูตรต่าง ๆ

1.1.2) ประชุมชี้แจงให้เข้าใจถึงสาระสำคัญของหลักสูตร

1.2) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ด้านพัฒนาบุคลากร
ประกอบด้วย

1.2.1) ให้ความรู้แก่ครูในการจัดทำหลักสูตร

1.2.2) ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับหลักสูตร
และการจัดการเรียนรู้

1.3) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาในการตั้งกรรมการบริหาร
หลักสูตร ประกอบด้วย

1.3.1) การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร โดยพิจารณาจากผู้ที่มี
ความรู้ความสามารถในด้านหลักสูตรและการสอน

1.3.2) ประชุมคณะกรรมการบริหารหลักสูตร เพื่อชี้แจงให้ทราบถึง
หน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

1.4) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ด้านข้อมูลสารสนเทศ
ประกอบด้วย

1.4.1) จัดให้มีการบริการข่าวสาร ข้อมูล ตามความเหมาะสม

1.4.2) จัดอบรมให้มีความรู้เรื่องสารสนเทศ

1.4.3) รวบรวมข้อมูล สารสนเทศให้ครบถ้วน ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

1.5) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนา
คุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย

1.5.1) ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนให้
สอดคล้องกับหน่วยงานต้นสังกัด

1.5.2) ให้คำปรึกษาและประสานงานเพื่อให้การปฏิบัติตามแผนเป็นไป
ตามเป้าหมาย

1.6) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
ประกอบด้วย

1.6.1) มีการประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อที่หลากหลาย ในรูปของเอกสาร
สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ

1.6.2) ให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

2) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

2.1) ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

2.1.1) ให้คณะครูมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้อย่างรอบด้าน และครอบคลุมมาตรฐานการศึกษา

2.1.2) จัดประชุมเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำแบบบันทึกข้อมูลร่วมกัน

2.2) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย

2.2.1) ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2.2.2) ร่วมกันกำหนดเป้าหมายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2.3) ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ประกอบด้วย

2.3.1) ให้ความรู้แก่ครูในการกำหนดสมรรถนะสำคัญ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน

2.3.2) ให้ครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นผู้กำหนดกำหนดสมรรถนะสำคัญ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนของผู้เรียนโดยต้องมีความสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา มาตรฐานการศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

2.3.3) นิเทศ ติดตามตรวจสอบ ให้ข้อเสนอแนะ

2.4) ด้านการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาแต่ละระดับชั้น และสัดส่วนเวลาเรียน ประกอบด้วย

2.4.1) ให้ครูผู้สอนร่วมกันกำหนดโดยให้ยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เป็นหลัก

2.4.2) ตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพ เหมาะสมกับการนำไปใช้

2.5) ด้านการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย

2.5.1) เชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนมาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร

2.5.2) ร่วมกันกำหนดกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้

2.5.3) นิเทศ ติดตามผลและให้ความรู้อย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง

2.6) ด้านการจัดทำคำอธิบายรายวิชา ประกอบด้วย

2.6.1) แต่งตั้งคณะทำงานร่วมกันจัดทำคำอธิบายรายวิชา

2.6.2) นิเทศ ติดตามและให้ความรู้อย่างสม่ำเสมอ

2.7) ด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย

2.7.1) ประชุมแบ่งกลุ่มการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แต่ละระดับชั้น และแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ เหมาะสมกับผู้เรียนตามบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น

2.7.2) ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2.7.3) นิเทศ ติดตามผล พัฒนาปรับปรุงแก้ไข

2.8) ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ ประกอบด้วย

2.8.1) ให้คำแนะนำในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมีกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีปฏิบัติ (Active Learning)

2.8.2) นิเทศ ติดตามผล พัฒนาปรับปรุงแก้ไข

2.9) ด้านการกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย

2.9.1) ประชุมชี้แจงให้ความรู้ในการกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.9.2) ร่วมกันกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.9.3) ร่วมกันตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้อง

2.10) ด้านการกำหนดสื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย

2.10.1) ร่วมกันศึกษาและรวบรวมแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.10.2) สนับสนุนงบประมาณในการจัดหา จัดทำสื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้

2.10.3) ส่งเสริมให้มีการใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น

- 2.11) ด้านการกำหนดการวัดผลและประเมินผล ประกอบด้วย
 - 2.11.1) ร่วมกันศึกษาและทำความเข้าใจร่วมกันในเอกสารหลักสูตรเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล
 - 2.11.2) ร่วมกันจัดทำระเบียบการวัดผลและประเมินผล โดยที่ผู้นิเทศให้การแนะนำ
 - 2.11.3) ประสานงานในแต่ละระดับชั้นให้ร่วมกันกำหนดการวัดผลและประเมินผลไปในแนวทางเดียวกัน
- 2.12) ด้านการบริหารจัดการงบประมาณ อาคาร สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และบุคลากรให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย
 - 2.12.1) ร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาของสถานศึกษา
 - 2.12.2) ร่วมกันศึกษาระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการงบประมาณ จัดทำข้อตกลงในการใช้งบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์
 - 2.12.3) จัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมในการดำเนินงาน โดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณ
- 3) การวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ การเลือกกระบวนการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย
 - 3.1) ประชุมร่วมกันวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ การเลือกกระบวนการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 3.2) ให้ความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินการใช้หลักสูตร
 - 3.3) นิเทศ ติดตามผลและให้ข้อเสนอแนะอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
- 4) การดำเนินการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย
 - 4.1) ประชุมชี้แจงการใช้หลักสูตร
 - 4.2) นิเทศติดตามผลและแก้ปัญหาาร่วมกัน โดยให้คำแนะนำที่เน้นการปฏิบัติจริง
- 5) การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการใช้ ประกอบด้วย
 - 5.1) ร่วมกันสรุปผล ประเมินผลการใช้หลักสูตร
 - 5.2) ร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย หาแนวทางพัฒนาและปรับปรุงร่วมกัน

5.3) สรุปผลในรูปของรายงานการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

6) การสรุปผลการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษาประกอบด้วย

6.1) สรุปผลการใช้หลักสูตร เมื่อสิ้นปีการศึกษา และวางแผนร่วมกันในการพัฒนาปรับปรุง

6.2) รายงานการสรุปผลการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

7) การปรับปรุง พัฒนาระบบการบริหารจัดการหลักสูตร ประกอบด้วย

7.1) นำผลการสรุป ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนา โดยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

7.2) ร่วมกันวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตร จากข้อมูลที่ได้จากการสรุปผลการใช้หลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตร เป็นหน้าที่ของผู้บริหารต้องมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถพัฒนาหลักสูตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการดำเนินการ 1) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา 2) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 3) วางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตร 4) ดำเนินการบริหารหลักสูตร 5) การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมิน 6) สรุปผลการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา 7) การปรับปรุง พัฒนาระบบการบริหารจัดการหลักสูตร โดยการติดตามประเมินผล การเปลี่ยนแปลงการพัฒนาของนักเรียน จะทำให้ทราบปัญหาข้อบกพร่องของหลักสูตรเป็นข้อมูลย้อนกลับในการนำมาพิจารณาถึงการพัฒนาหลักสูตร

ภาพ 5 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

2.5 การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Action Research)

2.5.1 ความหมาย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Action Research) หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้รับการนิเทศสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการ กระบวนการวิจัยที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ปัญหาและการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมอื่น ๆ

2.5.2 หลักการสำคัญ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ช่วยให้ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะพื้นฐาน สามารถใช้กระบวนการวิจัยนำการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 24 (5) และมาตรา 30 ที่ส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้สอนสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนร่วมหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับผู้เรียน ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา หรือเป้าหมายการวิจัย

ปัญหาหรือเป้าหมายการวิจัย เป็นประเด็นที่กำหนดแสดงความต้องการ คำตอบ หรือคำอธิบาย หรือหาข้อสรุปโดยใช้กระบวนการวิจัย ทั้งนี้ปัญหาหรือเป้าหมายการวิจัยจะ กำหนด จากปัญหาที่พบจากการปฏิบัติงาน หรือกำหนดจากความต้องการพัฒนางานได้ ถ้าเป็น ข้อความที่เขียนในลักษณะคำถาม เรียกว่า คำถามวิจัย

การเลือกปัญหาและการกำหนดเป้าหมายการวิจัย เป็นสิ่งที่ต้องพิจารณา และเลือกให้เหมาะสม โดยเริ่มจากการเลือกปัญหาที่น่าสนใจ สำคัญและเกิดประโยชน์จริง จากปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน หรือประเด็นที่ครูต้องการพัฒนาเพื่อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน จาก ปัญหาที่ครูบันทึกหลังสอน

ขั้นที่ 2 การกำหนดวิธีวิจัย หรือวิธีหาคำตอบ หรือวิธีการแก้ปัญหาหรือพัฒนางาน

การกำหนดวิธีวิจัย เป็นขั้นของการวางแผนดำเนินการวิจัย ถ้ากำหนดวิธีการ ได้เหมาะสมกับปัญหาวิจัย ครอบคลุมและชัดเจน จะช่วยให้การดำเนินงานวิจัยมีประสิทธิภาพ บรรลุ ได้ง่าย และการวางแผนที่ดีจะทำให้กระบวนการวิจัยน่าเชื่อถือได้มากประกอบด้วย วิธีการดำเนินการ การวิเคราะห์ข้อมูล แผนการดำเนินการ

ขั้นที่ 3 การรวบรวมข้อมูลตามวิธีการที่กำหนด

เป็นขั้นปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลจะดำเนินการร่วมกับขั้นการจัดการเรียนรู้และวัดประเมินผลการเรียนรู้ เพราะข้อมูลที่รวบรวมได้จากสิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดการเรียนรู้ โดยครูบันทึกไว้ทั้งระหว่างเรียนและบันทึกหลังเรียน และจากการวัดประเมินผลที่ได้กำหนดไว้ หรือพัฒนางานจากการใช้วัตรกรรม

สำหรับครูข้อมูลสำคัญที่ใช้คือ ข้อมูลจากบันทึกหลังสอน ถ้าครูมีระบบการบันทึกข้อมูลหลังสอนที่ดี ทำให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพสำหรับใช้ในการวิเคราะห์ สรุปผลได้ดี

ขั้นที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการและเครื่องมือต่างๆ ที่เหมาะสมกับปัญหาหรือเป้าหมายของการวิจัยอย่างมีระบบและรอบคอบ จะช่วยให้ข้อมูลที่รวบรวมมาครบถ้วนสมบูรณ์ และนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ หรือจัดกระทำให้ได้ความหมายที่จะนำไปสู่การตอบคำถามการวิจัยหรืออธิบายผลตามเป้าหมายของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลนั้นจะขึ้นอยู่กับข้อกำหนดวิธีการวิจัยในขั้นที่ 2 ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการวิจัย

สำหรับการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนส่วนใหญ่จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการสังเกต การสอบถามหรือการตรวจสอบผลงาน โดยครูได้บันทึกไว้ในบันทึกหลังสอนเป็นหลักในการวิเคราะห์ โดยมีการใช้ค่าสถิติพื้นฐาน เช่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ประกอบการวิเคราะห์สรุป

ขั้นที่ 5 การสรุปและเขียนรายงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

เมื่อดำเนินการตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ได้ข้อมูลหรือข้อค้นพบตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ก็ตาม ควรเขียนสรุปผลการวิจัยที่ค้นพบเก็บไว้ใช้ในการพัฒนางานหรือให้ผู้อื่นได้รับทราบ การเขียนรายงานผลการวิจัยจะเป็นเอกสารหลักฐานที่ชัดเจนประกอบด้วย

1. ปัญหาหรือเป้าหมายการวิจัย
2. วิธีการวิจัยหรือวิธีการแก้ปัญหาหรือวิธีการพัฒนา
3. ผลการวิจัย หรือผลการแก้ปัญหา หรือผลการพัฒนา

การเขียนรายงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ในการรายงาน ถ้ารายงานการวิจัยของครูที่ใช้พัฒนาหรือแก้ปัญหาในชั้นเรียนจะมีประเด็นไม่มาก เช่น

ไม่มีหัวข้อ ชื่อผู้วิจัย เป็นต้น แต่ถ้ารายงานการวิจัยมีเป้าหมายเพื่อเผยแพร่ ควรมีประเด็นต่าง ๆ ให้สมบูรณ์มากขึ้นเช่น ชื่อเรื่อง ชื่อผู้วิจัย ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นข้อมูลแก่ผู้สนใจนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

2.5.3 จุดประสงค์

เพื่อให้สามารถใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ในการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ปัญหา และการพัฒนา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมอื่นๆ

2.5.4 แนวดำเนินการ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน สามารถใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดำเนินการดังนี้

1) กำหนดปัญหา หรือเป้าหมายการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ประกอบด้วย

- 1.1) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน
- 1.2) เป็นที่ปรึกษาเมื่อครูพบปัญหาในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน
- 1.3) อำนวยความสะดวกในเรื่องเอกสาร การค้นคว้าความรู้ต่าง ๆ

2) การกำหนดวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน หรือวิธีการหาคำตอบ หรือวิธีการแก้ปัญหาหรือพัฒนางาน ประกอบด้วย

- 2.1) ร่วมกันวางแผนในการดำเนินการวิจัย
- 2.2) ร่วมกันกำหนดวิธีการวิจัย

3) การรวบรวมข้อมูลตามวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ประกอบด้วย

- 3.1) ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครูให้ทราบถึงวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.2) ร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเก็บรวบรวมไว้

4) การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ประกอบด้วย

- 4.1) ประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2) ให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาในการใช้สถิติที่เหมาะสมกับวิธีการ

วิจัยที่กำหนดให้

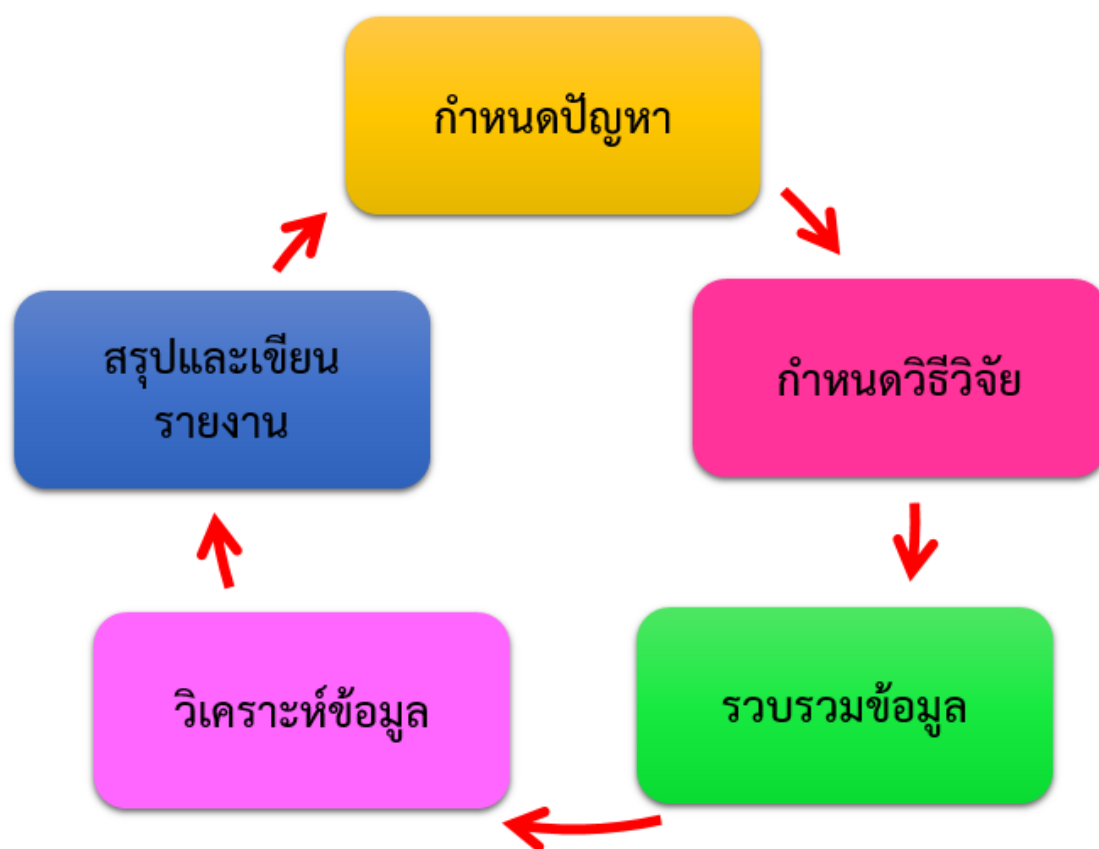
5) การสรุปและเขียนรายงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ประกอบด้วย

5.1) ให้ความรู้แก่ครูในการเขียนรายงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

5.2) ให้คำปรึกษาแนะนำ สร้างแรงจูงใจให้ครูเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการวิจัยในชั้นเรียน

5.3) จัดนิทรรศการ ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนภายในสถานศึกษา

การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นแนวทางที่สำคัญในการพัฒนา ปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมอื่นๆ ในการดำเนินการ 1) การกำหนดปัญหา หรือ เป้าหมายการวิจัย 2) การกำหนดวิธีการวิจัย หรือวิธีหาคำตอบ หรือวิธีการแก้ปัญหาหรือพัฒนางาน 3) การรวบรวมข้อมูลตามวิธีการที่กำหนด 4) การวิเคราะห์ข้อมูล 5) การสรุปและเขียนรายงานเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ดังนั้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนจึงมีความสำคัญในการช่วยให้บรรลุเป้าหมายในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งจะส่งผลไปสู่ประสิทธิภาพการจัดการศึกษา

ภาพ 6 กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

ขั้นที่ 4 การประเมินผลการนิเทศการศึกษา

การประเมินผลเป็นขั้นสุดท้ายในการดำเนินการผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการประเมินผล ได้แก่ ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำการประเมินผล หลักการที่ใช้ในการประเมินผล มีดังนี้

1. การประเมินผลต้องอาศัยข้อมูลที่น่าเชื่อถือ
2. การประเมินผลเป็นขั้นตอนหนึ่งของการนิเทศที่จำเป็นต้องทำ เมื่อได้จัดทำโครงการนิเทศแล้ว
3. การประเมินผลต้องอาศัยข้อมูลจากหลายฝ่าย ทั้งจากผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ
4. การประเมินผลสามารถทำได้ 2 ระยะคือ การประเมินผลระหว่างโครงการและการประเมินผลสรุปนำข้อมูลไปเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนการนิเทศ หากพบว่าไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายต้องพิจารณาว่ามีข้อบกพร่องตรงไหน อย่างไร และหาวิธีการปรับปรุงให้ดีขึ้น แต่ถ้าพบว่าการดำเนินการบรรลุตรงตามที่คาดหวังไว้ ควรพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นอีก ด้วยวิธีการอื่นที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพที่สูงขึ้น
5. การประเมินผลเป็นระบบ มี 3 ส่วน คือ การประเมินผลที่ปัจจัยนำเข้า การประเมินผลที่กระบวนการ และการประเมินผลผลิตว่าได้ผลเป็นอย่างไร การดำเนินงานที่ผ่านมาแล้วยังมีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง มีข้อเสนอแนะที่ควรปรับปรุงอย่างไรบ้าง

□ บทบาทหน้าที่

1. บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำ มีบทบาทและหน้าที่ ดังนี้

1.1 เป็นผู้แทนภายในโรงเรียน ดำเนินการนิเทศการปฏิบัติงานและให้คำแนะนำคำปรึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการประสานงาน (Coordinate: C₁) มีส่วนร่วม (Collaborate: C₂) และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Co-Learning: C₃) ให้การช่วยเหลือช่วยแก้ไขจุดบกพร่องรวมถึงการชี้แนะให้ผู้รับการนิเทศได้พัฒนาตนเองและมีการสร้างสรรค์นวัตกรรม (Create: C₄) ซึ่งเป็นการนำความรู้มาพัฒนาให้เกิดผลงาน แนวทาง หรือนวัตกรรมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพและบริบทของสถานศึกษา

1.2 ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างแท้จริง

1.3 ร่วมประชุมวางแผนการนิเทศภายในกับผู้รับการนิเทศ

1.4 พิจารณอนุมัติโครงการนิเทศภายในที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนงานโรงเรียน

1.5 เป็นผู้ประสานงานระหว่างครูผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

1.6 ให้การสนับสนุนด้านอุปกรณ์งบประมาณ ขวัญกำลังใจในการดำเนินโครงการ

1.8 ช่วยเหลือและส่งเสริมให้ครูมีความรู้และมีพัฒนาการทางวิชาชีพ

1.9 ใช้เทคนิคการบริหารมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการนิเทศภายในสถานศึกษา

1.10 ติดตามและประเมินผลการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน

2. บทบาทหน้าที่ของครูในฐานะผู้นำ มีบทบาทและหน้าที่ดังนี้

2.1 ร่วมวางแผนในการปฏิบัติงาน โดยมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งวางแผนทางในการปฏิบัติงาน

2.2 เป็นผู้แทน ดำเนินการนิเทศการปฏิบัติงานและให้คำแนะนำคำปรึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการประสานงาน (Coordinate: C₁) มีส่วนร่วม (Collaborate: C₂) และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Co-Learning: C₃) ให้การช่วยเหลือช่วยแก้ไขจุดบกพร่องรวมถึงการชี้แนะให้ผู้รับการนิเทศได้พัฒนาตนเองและมีการสร้างสรรค์นวัตกรรม (Create: C₄) ซึ่งเป็นการนำความรู้มาพัฒนาให้เกิดผลงาน แนวทาง หรือนวัตกรรมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพและบริบทของสถานศึกษา

2.3 เป็นวิทยากรให้ความรู้ในสิ่งที่จะปฏิบัติหรือเชิญวิทยากรจากแหล่งวิชาการอื่นมาช่วยให้ความรู้แก่ผู้รับการนิเทศ

2.4 สาธิตและนำเสนอรูปแบบการสอนที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา

2.5 สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ เพื่อกระตุ้นและสนับสนุนให้ผู้รับการนิเทศได้พัฒนาตนเอง

2.6 เผยแพร่แนวคิด ผลงานทางวิชาการ วิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายให้แก่ผู้รับการนิเทศ และเพื่อนครู เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

2.7 ถ่ายทอดผลงานที่ตนเองเชี่ยวชาญให้กับผู้รับการนิเทศ และผู้ที่สนใจเพื่อขยายผลต่อไป

2.8 ผลิตสื่อและนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนและเผยแพร่แก่ผู้รับการนิเทศ และเพื่อนครูผู้สอนอย่างกว้างขวาง

2.9 ดำเนินการประเมินผลการจัดการนิเทศการศึกษา เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขจุดบกพร่องต่าง ๆ และเพื่อหาทางยกระดับคุณภาพของการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น

3. บทบาทหน้าที่ของครูในฐานะผู้รับการนิเทศ มีบทบาทและหน้าที่ดังนี้

3.1 ให้ความร่วมมือกับผู้นิเทศในการร่วมประชุมวางแผนแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน และการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา โดยแสดงความคิดเห็นและอภิปรายอย่างเต็มความสามารถ

3.2 รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแล้วไปปฏิบัติ

3.3 ตั้งใจปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ

3.4 ให้ความร่วมมือผู้นิเทศเป็นอย่างดีในเรื่องของการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน

3.5 ร่วมปรึกษากับครูผู้นิเทศในการหาแนวทางแก้ไขปัญหและพัฒนางานในสถานศึกษา เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3.6 เป็นผู้มีส่วนร่วมในการนิเทศการสอนในชั้นเรียน

3.7 เป็นผู้ที่ไม่หาความรู้ พยายามเสริมสร้างทักษะและความสามารถในการปฏิบัติเพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาวิชาชีพ

3. ผลการดำเนินงาน

รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาด้วยกระบวนการนิเทศแบบ 4C สำหรับพัฒนาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเทพสถิตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ 3 ปีการศึกษา คือ ปีการศึกษา 2564 – 2566 มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ผลการประเมินประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเทพสถิตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ปีการศึกษา 2564 – 2566

ด้าน	ค่าเฉลี่ยของผลการประเมินประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน			หมายเหตุ
	ปีการศึกษา 2564	ปีการศึกษา 2565	ปีการศึกษา 2566	
ด้านที่ 1 สมรรถนะด้านความรู้				
K1 : หลักสูตร	3.67	3.78	3.80	
K2 : การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.58	3.73	3.81	
K3 : การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3.62	3.79	3.89	
K4 : แหล่งเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยี	3.54	3.7	3.91	
K5 : จิตวิทยา/การแก้ปัญหา	3.53	3.66	3.75	
ภาพรวมด้านที่ 1	3.58	3.73	3.83	
	ดีมาก	ดีมาก	ดีมาก	
ด้านที่ 2 สมรรถนะด้านทักษะ				
S1 : การใช้หลักสูตร	3.36	3.67	3.78	
S2 : การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.38	3.64	3.62	
S3 : การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3.46	3.64	3.67	
S4 : การใช้แหล่งเรียนรู้ สื่อ และเทคโนโลยี	3.51	3.83	3.91	
S5 : การใช้จิตวิทยา/การแก้ปัญหา	3.61	3.82	3.86	
ภาพรวมด้านที่ 2	3.46	3.72	3.76	
	ดี	ดีมาก	ดีมาก	
ด้านที่ 3 สมรรถนะด้านคุณลักษณะ				
A1 : คุณลักษณะของความเป็นครู	3.90	3.94	3.97	
ภาพรวมด้านที่ 3	3.90	3.94	3.97	
	ดีมาก	ดีมาก	ดีมาก	
ภาพรวมด้านที่ 1-3	3.55	3.74	3.81	
	ดีมาก	ดีมาก	ดีมาก	

จากตารางข้างต้นพบว่า ปีการศึกษา 2564 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเทพสถิตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 ซึ่งหมายถึงมีการดำเนินงานอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ 1 สมรรถนะด้านความรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 ซึ่งหมายถึงมีการดำเนินงานอยู่ในระดับดีมาก ด้านที่ 2 สมรรถนะด้านทักษะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 ซึ่งหมายถึงมีการดำเนินงานอยู่ในระดับดี และด้านที่ 3 สมรรถนะด้านคุณลักษณะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 ซึ่งหมายถึงมีการดำเนินงานอยู่ในระดับดีมาก

ปีการศึกษา 2565 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเทพสถิตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 ซึ่งหมายถึงมีการดำเนินงานอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ 1 สมรรถนะด้านความรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 ซึ่งหมายถึงมีการดำเนินงานอยู่ในระดับดีมาก ด้านที่ 2 สมรรถนะด้านทักษะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 ซึ่งหมายถึงมีการดำเนินงานอยู่ในระดับดีมาก และด้านที่ 3 สมรรถนะด้านคุณลักษณะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 ซึ่งหมายถึงมีการดำเนินงานอยู่ในระดับดีมาก

ปีการศึกษา 2566 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเทพสถิตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 ซึ่งหมายถึงมีการดำเนินงานอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ 1 สมรรถนะด้านความรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 ซึ่งหมายถึงมีการดำเนินงานอยู่ในระดับดีมาก ด้านที่ 2 สมรรถนะด้านทักษะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 ซึ่งหมายถึงมีการดำเนินงานอยู่ในระดับดีมาก และด้านที่ 3 สมรรถนะด้านคุณลักษณะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 ซึ่งหมายถึงมีการดำเนินงานอยู่ในระดับดีมาก

เมื่อดำเนินการเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเทพสถิตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2564 – 2566 พบว่า ครูผู้สอนมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

4. วิธีการประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ประสิทธิภาพของ การจัดการเรียนรู้ของ ครูผู้สอนในโรงเรียน เทพสถิตวิทยา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มัธยมศึกษาชัยภูมิ	ครูผู้รับ การนิเทศ ประเมิน ตนเอง	แบบประเมิน ตนเองตาม ตัวชี้วัด สมรรถนะการ จัดการเรียนรู้ ของครู	เกณฑ์ระดับคุณภาพ ค่าเฉลี่ย 0.00 – 0.49 หมายถึง มีการดำเนินงาน ในระดับปรับปรุงอย่างเร่งด่วน ค่าเฉลี่ย 0.50 – 1.49 หมายถึง มีการดำเนินงาน ในระดับปรับปรุง ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีการดำเนินงาน ในระดับพอใช้ ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีการดำเนินงาน ในระดับดี ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.00 หมายถึง มีการดำเนินงาน ในระดับดีมาก

5. ปัจจัยหรือสิ่งสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จ

ปัจจัยหรือสิ่งสนับสนุนให้รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาด้วยกระบวนการนิเทศแบบ 4C สำหรับพัฒนาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนเทพสถิตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิเกิดความสำเร็จ มีดังนี้

1) ภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้อำนวยการโรงเรียน

ผู้อำนวยการโรงเรียนจำเป็นต้องอาศัยภาวะผู้นำเพื่อช่วยให้การบริหารการศึกษาและการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นไปด้วยดี มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สร้างความชัดเจนแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้รับรู้ว่าจะอะไรคือความสำคัญ และช่วยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถมองเห็นทิศทางและจุดมุ่งหมายของการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจนภายใต้ภาวะความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก โดยมีบทบาทที่สำคัญดังนี้

1.1) บทบาทการเป็นผู้ประสานงาน (coordinator) ให้การนิเทศภายนอกประสานกับการนิเทศภายใน โดยยึดปัญหาความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาเป็นสำคัญ

1.2.) บทบาทเป็นผู้จัดการระบบ (system manager) โดยส่งเสริมระบบนิเทศภายในโดยใช้เทคนิคการวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ

1.5 บทบาทเป็นผู้สื่อสาร (communicator) ใช้เทคนิควิธีการนิเทศทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยใช้พฤติกรรมประชาธิปไตย

ครูผู้รับภาระนี้เทศจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐาน และความสามารถในการการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน รวมถึงการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัย เพื่อพัฒนาผู้เรียน

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาผ่านการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยเป็นการรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครูและผู้บริหาร บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกันโดยยึดการทำงานร่วมกันแบบทีม เรียนรู้ที่ครูและเป็นผู้นำร่วมกัน ดังนั้น ผู้บริหารในฐานะผู้นำเขตต้องส่งเสริม ดูแล สนับสนุน ส่งเสริมการเรียนรู้ และพัฒนาวิชาชีพของครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จ หรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ

6.1 สำนักงานเว็บไซต์ครูบ้านนอกดอทคอม ตำบลมุกดาหาร อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร

7. หลักฐานการเผยแพร่แบบอย่างที่ดี

สำนักงานเว็บไซต์ครูบ้านนอกดอทคอม
ตำบลมุกดาหาร อำเภอเมืองมุกดาหาร
จังหวัดมุกดาหาร 49000

ใบตอบรับการเผยแพร่ผลงาน 7 ม.ค. 2568

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่บทความ

เรียน ผู้เผยแพร่ผลงาน (คุณวิมล ภูมิสุทธิ)

ตามที่ท่านได้ส่งข้อมูลบทความ เพื่อดำเนินการเผยแพร่บนเว็บไซต์ ครูบ้านนอกดอทคอม
(www.kroobannok.com) เมื่อ 7 ม.ค. 2568 เพื่อพิจารณาเผยแพร่นั้น

ทางเว็บไซต์ครูบ้านนอกดอทคอม ขอรับรองว่า ข้อมูลของท่านได้เผยแพร่บนเว็บไซต์
ครูบ้านนอกดอทคอมแล้ว รายละเอียดดังนี้

ที่อยู่อ้างอิงในการเผยแพร่ : http://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=192880

วันที่ดำเนินการเผยแพร่ : 7 ม.ค. 2568

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อมูลที่เผยแพร่แล้วของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ เพื่อเป็นแนวทาง
และประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการศึกษา และขออวยพรให้ท่านมีแต่ความสุขความเจริญสืบไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอดิสร ก้อนคำ)
ผู้จัดทำเว็บไซต์ ครูบ้านนอกดอทคอม